

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Epiphania Domini. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

his translatis, Innocentium & S. Thomæ, de digniori prius est recitandum Officiū; & Festum S. Thomæ celebrabitur prima die non impedita post Octauā Epiphaniæ, *ex vulgatis Rubricis.*

12 Circumcisionis Festum de Christo recens est, vt alibi docuimus Tomo primo. Antiphonæ probant esse de B. Virgine Festum, *O admirabile commercium*; quas commemorat Amalar. *lib. 4. cap. 32.* Oratio confirmat, *Deus, qui salutis eterna*: de qua Microcol. *loco citato.* Officiū enim Missæ licet habeatur in Antiphonario Gregorij, est tamen posterius S. Gregorio, vt *ibidem* Pamelius probat. In secundis Vesperis non fit commemoratio de diebus infra Octauas SS. Ioannis & Innocentium, quia de his non fit Officiū die sequenti, vt dicitur in *Rubr. de Commemorat. 9. num 6.*

13 In secundis etiā Vesperis Octauæ S. Ioannis concurrentibus cum primis Vesperis Octauæ Innocentij, fit tantum commemoratio de Innocentibus, vt integræ Vesperæ sint de digniori, ex *Rubric. de Concurrentia Officy 11. n. 2.*

14 Erant hæc tres Octauæ Semiduplices in Breviario 1550. edito: Duplices à Pio V. qui addidit omnes Lectiones, Oratio S. Stephani est Ambrosiana.

De Epiphania Domini.

CAP. VII.

1 **V**igilia Epiphaniæ habet Officiū Semiduplex, quod nuper expressum est in Breviario, licet exclusio Precum ad Primam erat sufficiens indicium ritus Semiduplicis. Si occurrat in hac Vigilia Festum Duplex, fit de Vigilia commemoratio tantum, cum nona Lectione de Homilia Vigiliæ: quia Duplici Of-

ficio occurrenti eodem die cedit Semiduplex. De duplici translato non fit in ea, quia est Officiū nouem Lectionum, cui etiā Dominica cedit. Si occurrat in ea Festum Semiduplex, transfertur hoc post Octauam Epiphaniæ, eadem de causa; & quia est longè superior quàm Feria 6. post Octauam Ascensionis, quippe quæ habet Euangelium proprium, æquiparatur in multis Vigiliæ Natiuitatis Domini, vt in *Rubr. de Vigilijs num. 2. & 5.* Quod si fuit concessum Hispanis à Gregorio XIII. posse in hac Vigilia fieri Officiū de S. Thoma Cantuariensi, ob Festum translationis S. Iacobi, est singulare priuilegiū, non lex.

2 Antiphonæ, *Ante luciferū genitus*, habetur apud Amalar. *de Ord. Antiph. c. 23.* Quarta Antiphona, *Maria, & summa*, &c. non visa est aliquibus ad rem præsentem: sed meminerint duorum miraculorum, in aquis Baptismi Christi, & in Cana ad nuptias; de quibus in Hymno, & in Antiphona ad *Magnificat.*

3 Matutinum incipitur ex abrupto ab Antiphona, & Psalmo; quia, visa stella, statim venerunt Magi, muto nuntio, non loquente, Duran. *lib. 6. cap. 16.* omittitur etiā Inuitatorium, ad detestandam fraudulentam Herodis inuitationem ad Christum adorandum, Alcuin. *in Epiph. tum etiam*, quia Psalmus *Venite* dicendus est in tertio Nocturno. Hymnus etiam non cantatur primo die, quia perfectorum est cantare Hymnos; conuersio verò Gentium in solis Magis perfecta non erat, Duran. *ibidem.*

4 Infra Octauam verò dicitur Inuitatorium nomine Magorum alios inuitantium ad adorandum Christum, Dur. *ibidem.*

5 Psalmi apud Alcuianum habentur,

tur, excepto, quòd Psal. *Deus noster refugium, & virtus*, nunc cantatur in primo Nocturno secundum ordinem Psalterij, qui aliàs cantabatur in tertio. Vnde & hodie retinet Antiphonam cum *Alleluia*, qui est ritus tertij Nocturni, vt diximus in Natiuitate Domini *sup. cap. 5. n. 3.* & vsque ad tempora Io. Beletii persequeratur, sed præpostere, ait Alcuinus. restitutus est igitur Nocturno primo secundum ritum Romanum, teste Durando *loco citato*. Item Psalmus *Venite*, qui, ex Gemma *lib. 3. cap. 20.* cantabatur in fine secundi Nocturni, nunc in principio tertij dicitur, docente Durando, & cum peculiari Antiphonæ repetitione; ad indicandum, quòd in tempore gratiæ per tertium Nocturnum significato, inuitata est Ecclesia de Gentibus per Magos, & stellam: repetita ideò Antiphona sapiùs, *Venite adoremus*, vt confluant vndique omnes. Cantatur autem hic Psalmus vel à duobus Cantoribus, vel meliùs à quatuor, duobus hinc inde alternatim cantantibus Versus eiusdem, & Choro semper Antiphonam repetente.

6 Infra Octauam pro Psalmo *Venite* alius substituitur, ne idem Psalmus bis dicatur, in Inuitatorio, & in tertio Nocturno. Psalmi desumuntur è Ferijs 2. 3. 4. 5. 6. sed plures è Feria sexta, fortasse quia in hac eadem Feria Magi adorauerunt Christum, vt inuimus *Tomo 1. par. 4. tit. 3. num. 15.*

7 Hymnus ad Laudes à Pio V. mutatus; erat enim antiquus, ab Hymno Natalis Domini desumptus, *Enixa puerpera Regem, &c.*

8 De Dominica infra Octauam Epiphaniæ, quando Epiphania occurrit in Dominica, fit in Sabbato præcedenti diem Octauam. Sed quæritur,

cur in ipsamet die Octaua, quæ occurrit in Dominica, non fit de Octaua Epiphaniæ cum commemoratione Dominicæ primæ post Epiphaniam? Fieret enim (vt in Duplicibus per annum occurrentibus in Dominica) vtrique satis. Coniicio ego hanc esse causam; scilicet, ne ordine peruerso vitæ Christi, quæ ab Ecclesia representatur in Officio diuino per totum annum, Christus legatur trigessimum annum agens, antequam representetur duodennis, ætatis, inquam, annorum duodecim: nam, si in die Octaua, quæ habet Euangelium de Baptismo Christi, fieret commemoratio de Dominica prima post Epiphaniam, quæ habet Euangelium de Christo duodenne, inter Doctores Dei causam agente, tam in Officio quàm in Missa legeretur prius Euangelium de die Octaua, quàm de Dominica; quod esset inconueniens, & ordo peruersus. Fiat ergo Officium de Dominica in Sabbato, in qua Christus est duodennis; deinde sequenti die fiat de die Octaua, in qua est tricenarius; & ordo seruabitur historicus vitæ Christi: qui ritus habetur in Breuiario M. S. anni 1300. Perusiinæ Sacrifiæ.

9 Adhuc quæritur, & casus accidit, si Patronus loci incidat in Sabbatum, in quo faciendum est Officium de prædicta Dominica prima, An Officiu Dominicæ anticipandum erit Feria sexta, quod aliqui scripsere. Ego respondi, non esse anticipandum; quia in Sabbato sufficit fieri commemorationem de Dominica prima cum Homilia pro nona Lectione, argumento à simili, quòd, quando Dominica 23. post Pentecosten non habet propriam sedem in Dominica, neque Feriam in tota præcedenti Hebdomada, in qua possit poni

poni Officium Dominicæ 23. eo casu, in Officio nouem Lectionum in Sabbato fit commemoratio de Dominica 23. cum nona Lectione, vt expressè habet Rubrica *de Dominicis num. 4. in fine.* ergo & eodem modo satis est, si fiat hoc loco. In secundis autem Vesperis prædicti Patroni concurrentibus cum die Octaua Epiphaniæ fit commemoratio tantum de die Octaua, vt in Rub. *de Concurr. Officij num. 2.* Quæ verò dicimus de Patrono, eadem dicitur de Titulari Ecclesiæ, vel eiusdem Dedicatione, ex Rubr. 11. num. 7.

10 Lectiones Epistolæ primæ ad Corinthios, ex Decreto Gelasij, ponuntur in Dominica ipsa prima post Epiphaniam, non in Officio Dominicæ, si fiat in Sabbato; quia initia librorum Scripturæ, quoad eius fieri potest, magè congruunt diei Dominicæ, quæ est initium Hebdomadæ: & hoc in vñ fuisse, vt à die Natiuitatis legatur Apostolus, tradit Ruper. *lib. 4. de Diuin. Offic. cap. 6.*

11 Dies Octaua Epiphaniæ de Baptismo Christi est, Amal. *lib. 4. cap. 34.* & antiquum Officium de Baptismo erat; nunc autem Euangelium tantum habetur. Semiduplex erat Officium in Breuiario edito Venetijs anno 1521. nunc est Duplex.

12 Quando Epiphania Domini occurrit in Feria tertia, accidit in Sabbato ad Vesperas, quòd pro commemoratione Epiphaniæ dicitur Antiphona, *Omnes de Saba venient:* & in hoc casu mutatur Versus, ne eadem Antiphona cum Versu sit idem. Dicitur autem Versus de Laudibus Epiphaniæ, *Adorate Deum, &c.* si occurrit Feria 2. in primis Vesperis diei Octauæ, pro commemoratione Dominicæ dicitur Antiphona, *Fili, &c.* cum *ψ. Omnes de Saba.*

De Dominicis post Octauam Epiphaniæ.

C A P. V I I I.

1 **D**ominicæ post Epiphaniam vsque ad Septuagesimam vel ad summum sex, vel ad minimum vna esse possunt; & ideò positum est Officium sex Dominicarum. Quòd propior est vel remotior Septuagesima, quæ à Paschatis mobilitate pendet, eò plures vel pauciores sunt Dominicæ infra hoc tempus: quæ supersunt, transferuntur post 23. Dominicam post Pentecosten. qua de re nos egimus suprâ Sect. 3. *cap. 5. pag. 25.*

2 De Dominica secunda post Epiphaniam semper fit Officium ante Septuagesimam, saltem in Sabbato præcedente eandem Septuagesimam; vel in die prima post Octauam Epiphaniæ, Microl. *cap. 41.* translato, si opus est, Festo Semiduplici, & hoc duplici de causa; Primò, vt ordine historico seruatò de vita Christi, legatur, post eiusdem Baptismum, primum miraculum in Cana Galilææ factum, antequam quidquam aliud in sequentibus Dominicis de eo narretur. Secundò, vt Officium & Responsorialia Dominicarum post Epiphaniam semel dicantur suo proprio tempore, nec omitantur omnino. De quibus Responsorijs è Psalmis meminit Amalar. *de Ord. Antiphon. cap. 27.*

3 Dices: In prædicto casu quodnam Semiduplex erit transferendum, vt eo die fiat de Dominica secunda post Epiphaniam? Respondeo, in Ecclesia vniuersali Festum S. Hilarij transferendum erit in diem 23. Ianuarij, quidquid alij notarint in Calendarijs, S. Hilario parentes; quia in